

נבטים - מדרום הודו לצפון הנגב

עונה מומלצת: כל השנה, בפרט באביב, כשהחממות פורחות.

התאמת המסלול: לכל המשפחה.

קושי המסלול: קל מאוד.

אורך המסלול: כקילומטר.

משך המסלול: כשעה וחצי.

מפה: מפת סימון שבילים מס' 12 "דרום השפלה ושולי הר חברון"

(מהדורה אחרונה ומעודכנת ביותר הודפסה בשנת 2006)

הגעה מבאר שבע: נוסעים מבאר-שבע לעבר דימונה בכביש מס' 25. ארבעה קילומטרים וחצי מזרחית לצומת שרה, מגיעים אל פניה שמאלה למושב נבטים. שילוט בתוך המושב מכוון אל מרכז המורשת ובית הכנסת. שניהם נמצאים בקצה המרוחק של הישוב.

לכאורה, קיים ניגוד מוחלט בין אותן תעלות מים צרות שעל גדותיהן נטויים עצי קוקוס רחבי כפות, לבין המרחבים הצחיחים והמאובקים של צפון הנגב. אולם לכאורה בלבד, כיוון שישנם דברים שמתקיימים גם פה גם שם. מסתבר שנועם הליכות, צניעות ונימוס מעודן שורדים פה את היובש. דווקא כאן - הרחק מהים ומהלחות, התיישבו רבים מיהודי קוצ'ין, שדרו לפנים על גדות תעלות המים וחופי הים הערבי במדינת קרלה שבדרום הודו. מבחינות רבות הייתה זו בחירה של יהודי קוצ'ין עצמם, ולא רק יד מכוונת מלמעלה, להתיישב ביישוב מבודד ונפרד, בו יוכלו לחיות חיי קהילה עצמאיים ולשמר את מורשתם באין מפריע. ככל הנראה הגיעו היהודים לקוצ'ין בעקבות חורבן בית המקדש הראשון במאה השישית לפנה"ס, אף שמסורת אחרת גורסת כי הגיעו עוד בימי שלמה המלך. ברבות הזמן זכו היהודים בהודו בהערכה רבה. בתקופות מסוימות התירו להם המלכים המקומיים אוטונומיה בכל הנוגע לענייני הפנים בקהילה. למרות חיים שהיו מבוססים וטובים בעיקרם, בחרו רוב בני הקהילה לעלות לישראל לאחר הקמת המדינה. הם מכרו את רכושם ועלו ארצה. ייחודו של נבטים הוא בהיותו מושב שכמעט כולו קוצ'יני. המושב הנוכחי הוקם ב-1949. הוא נקרא בשמו של הישוב 'נבטים' שהוקם כאן קודם לכן - במוצאי יום הכיפורים תש"ז (1946), במסגרת מבצע הקמת אחת-עשרה הנקודות בנגב. רבים מבני העדה הקוצ'ינית התיישבו כאן בשנת 1955.

במהלך צעידה ברחוב הראשי, היחיד כמעט, של המושב ניתן במובנים רבים לדלג הרבה מזרחה מכאן אל מחוזות רחוקים וירוקים יותר. סביר מאוד שניתקל בחיך מבויש החושף שיניים צחורות ובאישה צועדת כשאמרת הסארי הצבעוני שלה מתנפנת מאחוריה. האומנם אנחנו בנגב?

בקצה המושב, בבידוד מסוים, ניצב בית הכנסת. מבחוץ אין כל ייחודי במראהו - מבנה בטון גדול ואפרורי כמו הסביבה שבה הוקם, אולם בתוכו ממתין לנו מראה מיוחד ושונה - אולם גדול ששולטים בו גווני הכחול, האדום והצהוב-זהוב. בית הכנסת הוקם בשנת 1974 והובאו אליו במיוחד חלקים מבית כנסת בהודו: ארון הקודש, במה (שניהם מהמאה ה-16) ותשמישי קדושה רבים - ספרי התורה, כתר ורימונים וכן מנורת שמן גדולה, שבה שקערוריות רבות להנחת פתילי בעירה, הזהה במראה למנורות הניצבות בפתחי המקדשים ההינדים בקרלה. בשנת 2008 נשדדו שישה כתרי תורה וחלקם אף נופצו במהלך השוד, שמעולם לא פוענח.

יֹתָם יַעֲקֹבֶסוֹן

הרצאות, צילום וכתיבה, הדרכה בארץ
ולאורך נתיבי הסחר הקדומים באסיה

בסמוך לבית הכנסת ישנו מוזיאון קטן המהווה את מרכז המורשת הקוציינית בישראל. גם בו אירעו מקרי שוד מדהימים בנועזותם וכואבים בנזק ובריק שהותירו אחריהם. המקום פתוח בימי ראשון עד חמישי בין השעות 16:00-9:00 (בשישי: בתיאום מראש ולקבוצות בלבד. טלפון: 08-6238299). מחיר כניסה: 14 ₪ למבוגר, 12 ₪ לילד/ חייל/ גמלאי.

במוזיאון מוצגים אספקטים שונים מחיי היומיום של הקהילה בהודו – ניתן לראות בו תלבושות מיוחדות, בדי משי רקומים זהב, תכשיטים, תשמישי קדושה, כלי בישול וכן צפות בסרט תיעודי בן 17 דקות. כשמגיעים בקבוצה ניתנת גם הדרכה מקומית.

כדי לספוג את הניחוח ההודי בשלמותו כדאי להזמין ארוחה הודית אצל תושבת המקום ('המטבח של מרים', טלפון: 057-9382478, לא בשבת!). גם מבלי שמזמינים ארוחה ניחוח האוכל המתובלן המבושל בבתים מדגדג בנחיריים.

עודכן בתאריך 30.5.2011

כל הזכויות שמורות © ליותם יעקבסון